

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นการวิจัยที่ใช้แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน 6 ชื่อฉบับ ได้แก่ นสพ.ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน สยามรัฐ แนวหน้า บ้านเมือง

ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

- 1.การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- 3.การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.การวิเคราะห์ข้อมูล
- 5.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันที่อยู่ในความนิยมของผู้อ่าน จำนวน 6 ชื่อฉบับ ได้แก่ นสพ.ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน สยามรัฐ แนวหน้า บ้านเมือง โดยเป็นหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์จำหน่ายกรอบเช้า ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค.-31 ธ.ค.2539

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sample) โดยกำหนดที่จะศึกษาหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 6 ชื่อฉบับเดือนละ 2 ฉบับที่ออกจำหน่ายตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค.-31 ธ.ค.2539 โดยสุ่มตัวอย่างสัปดาห์เว้นสัปดาห์ เริ่มจากสัปดาห์แรกของเดือน ม.ค. 2539 ไปจนถึงสัปดาห์สุดท้ายของเดือน ธ.ค. 2539 ซึ่งนับเป็นสัปดาห์สุดท้ายในการศึกษา และเนื่องจากวันที่ 1 ม.ค.2539 ตรงกับวันจันทร์ ผู้วิจัยจึงกำหนด

ให้หนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายในวันจันทร์ที่ 1 ม.ค.2539 และตรงกับสัปดาห์ที่ 1 ของเดือน ม.ค. เป็นหนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่จะเลือกศึกษา จากนั้นเว้น 1 สัปดาห์และนับวันอังคารของสัปดาห์ที่ 3 เป็นฉบับที่จะศึกษาฉบับที่ 2 และหมุนเวียนเรื่อยไปสัปดาห์เว้นสัปดาห์จนถึงสัปดาห์สุดท้ายของเดือน ธ.ค.2539 วิธีการนี้จะทำให้ได้ตัวอย่างหนังสือพิมพ์ที่มีการเสนอเนื้อหาใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงในการรายงานเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง

วิธีการสุ่มตัวอย่างของหนังสือพิมพ์รายวันจำนวน 6 ชื่อฉบับที่จะนำมาวิเคราะห์เนื้อหาหน้าหนึ่งด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ ทำให้ได้จำนวนหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับๆละ 25 ฉบับ รวม 6 ชื่อฉบับ จำนวน 150 ฉบับ ซึ่งเป็นจำนวนหนังสือพิมพ์ทั้งหมดที่จะศึกษาในงานวิจัยเรื่องการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน ตามตารางด้านล่างนี้

ตาราง 1 : แสดงวันที่ในการสุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับที่ใช้ในการวิจัย

เดือน/วัน	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
มกราคม	1	16	31				
กุมภาพันธ์				15			
มีนาคม					1	16	31
เมษายน	15	30					
พฤษภาคม			15	30			
มิถุนายน					14	29	
กรกฎาคม	29						14
สิงหาคม		13	28				
กันยายน				12	27		
ตุลาคม						12	27
พฤศจิกายน	11	26					
ธันวาคม			11	26			

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

- 1.แบบบันทึกข้อมูลข่าวเด็กจากหนังสือพิมพ์
- 2.แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อ่านหนังสือพิมพ์
- 3.แบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าว/หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง แบบ

จะลึก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ ดังนี้

- 1.ประเภทเอกสาร
- 2.ประเภทบุคคล

1.ประเภทเอกสาร ได้แก่ การรวบรวมปริมาณในการเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กที่ตีพิมพ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน จำนวน 6 ชื่อฉบับ คือ นสพ.มติชน สยามรัฐ ไทยรัฐ เดลินิวส์ แนวหน้า บ้านเมือง โดยศึกษาหนังสือพิมพ์ตามวันที่ได้มีการสุ่มตัวอย่างไว้เรียบร้อยแล้ว จากห้องหนังสือพิมพ์และนิตยสาร หอสมุดแห่งชาติ ท้าวasukri และทำการบันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ฉบับวันที่ ชื่อหนังสือพิมพ์ และปัญหาที่เกี่ยวกับเด็ก

ส่วนที่สอง เป็นการเก็บตัวอย่างข่าวในหนังสือพิมพ์ในแต่ละประเด็นปัญหาที่หนังสือพิมพ์เสนอนั้น มีการใช้คำหรือข้อความในส่วนของ การเขียนหัวข้อข่าว(Headline) ความนำ(Lead) ส่วนเชื่อม(Neck)เนื้อเรื่อง(Body) ซึ่งระบุถึงแหล่งสืบค้นถึงตัวเด็ก คำหรือข้อความที่ละเมิดสิทธิเด็กหรือดูถูกดูหมิ่นเด็กหรือไม่ การเสนอภาพข่าวมีการพาดแถบดำหรือไม่อย่างไร ตามข้อเสนอแนะแนวทางการเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กจากนักวิชาการ องค์การเอกชนด้านเด็ก

2.ประเภทบุคคล ได้แก่

2.1 การสัมภาษณ์หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ชื่อฉบับ หรือบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจพิจารณาข่าวในหน้าหนึ่ง แต่เนื่องจากหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับมีจำนวนมากกว่า 1 คนขึ้นไป ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sample) โดยใช้วิธีโทรศัพท์ขออนุญาตสัมภาษณ์หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งที่เข้าเวรประจำวันนั้น ซึ่งจะเป็นใครก็ได้

การสัมภาษณ์หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง จะใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์

1. นโยบายข่าวหน้าหนึ่ง ของหนังสือพิมพ์
2. กระบวนการคัดเลือกข่าวและปัจจัยในการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่ง
3. นโยบายในการนำเสนอข่าวเด็ก
4. การคัดเลือกข่าวเด็กในหน้าหนึ่ง
5. การใช้ภาษาและภาพข่าวเด็กในหน้าหนึ่ง

2.2 การสำรวจความคิดเห็นผู้อ่าน เกี่ยวกับการเสนอข่าวเด็กของหนังสือพิมพ์ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เพื่อเป็นการตรวจสอบการนำเสนอข่าวเด็กของหนังสือพิมพ์ จำนวนแบบสำรวจ 300 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่เจาะจง แบ่งเป็น

กลุ่มที่หนึ่ง จำนวน 200 ตัวอย่าง โดยแบบสอบถามจะยกตัวอย่างข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ประจำวันทั้งข่าว การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และข่าวที่เกี่ยวข้องกับเด็ก จำนวน 5 ข่าว และให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเขียนหัวข้อข่าว การเขียนความนำ เนื้อข่าว ภาพข่าว ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร โดยผู้วิจัยได้ถามย้ำถึงภาษาที่หนังสือพิมพ์ใช้ เช่น คำสุภาพ คำหยาบคาย หรือข้อความที่ไม่เหมาะสม มีคำใดบ้าง และยกตัวอย่างการใช้ชื่อ นามสกุลจริงของเด็ก นามสมมติ ในเนื้อข่าวมีความเหมาะสมหรือไม่ เพื่อเป็นการจุดประกายความคิดของกลุ่มตัวอย่างให้มีการพิจารณาข่าวอย่างละเอียด และตอบแบบสอบถาม

กลุ่มที่สอง จำนวน 100 ตัวอย่าง แบบสอบถามจะมีข่าว ภาพข่าว เหมือนกัน กับตัวอย่างข่าวของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่หนึ่ง แต่ผู้วิจัยไม่ได้ถามย้ำถึงการใช้ภาษาเพียงตอบ กว้างๆว่าข่าวที่ได้อ่านนำเสนอเหมาะสมหรือไม่อย่างไร เพื่อจะดูว่าหากไม่มีการสะกิดให้ผู้ตอบ แบบสอบถามพิจารณาจุดใดเป็นพิเศษ ผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการนำเสนอข่าวเด็ก

แบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่หนึ่ง ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา

ส่วนที่สอง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มผู้อ่าน โดยยก ตัวอย่างข่าวและภาพข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ประจำวัน จำนวน 5 ข่าว ได้แก่ ข่าวการเมือง ข่าว อาชญากรรม และข่าวที่เกี่ยวข้องกับเด็ก จำนวน 3 ข่าว คือ ข่าวเด็กที่ทำความดี ข่าวเด็กฆ่าลูกตนเอง และข่าวเด็กถูกฆ่าข่มขืน

ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1.แบบบันทึกข้อมูลข่าวเด็กจากหนังสือพิมพ์ และ แบบบันทึกข้อมูลการ สัมภาษณ์บรรณาธิการข่าว/หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง แบบเจาะลึก (Depth Interview) เมื่อสร้างขึ้น มาแล้ว ได้นำมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและขอปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดกลุ่มคำ และประเภทคำ และแก้ไขปรับปรุงการจัดกลุ่มคำให้เหมาะสม

2.แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ เมื่อสร้างขึ้นมาแล้ว ได้นำ มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการ จากนั้นได้นำแบบสอบถามจำนวน 20 ชุดไปทดสอบ กับกลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์ และแก้ไขปรับปรุงการใช้ภาษาให้อ่านเข้าใจง่าย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทเอกสารและประเภทบุคคล ดังนี้

ประเภทเอกสาร

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์รายวัน จำนวน 6 ชื่อฉบับ รวมทั้งสิ้น 150 ฉบับ โดยแยกวิเคราะห์เนื้อหาข่าวเกี่ยวกับเด็กในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์จำนวน 6 ชื่อฉบับ เป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่หนึ่ง วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กที่หนังสือพิมพ์นำเสนอจำนวน 10 กลุ่มปัญหา

ส่วนที่สอง เป็นการศึกษาถึงการใช้ภาษาและภาพข่าวเกี่ยวกับเด็กของหนังสือพิมพ์ โดยพิจารณาการเขียนหัวข้อข่าว(Headline) การเขียนความนำ(Lead) เนื้อข่าว(Body) ภาพข่าว มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร โดยยึดเกณฑ์ตามข้อเสนอแนะของนักวิชาการและองค์การเอกชนด้านเด็ก ดังนี้

โครงสร้างข่าว	ประเภทคำ	ตัวอย่าง
หัวข่าว	คำขยายคาย	ไอ้มาตกร ไอ้มาตกรใจทราม ไอ้มาตกรใจโหด ไอ้บ้ากาม อื่นๆ
	สมญานาม	เด็กใจแตก นักเรียนนักเลง นักเรียนโจร อื่นๆ
	เห็นใจ/สงสาร	เด็กผู้นำสงสาร เด็กผู้เสียหาย เหยื่อผู้เคราะห์ร้าย อื่นๆ
	คำโกรธแค้น	สัตว์นรก เดนมมนุษย์ ระยำ อุบาทว์ อื่นๆ
	ขี้ขลาดมารมณ	อวบน้ำ อิ่ม สยิว กลัดมัน อื่นๆ
	คำสแลง	วัยโจ๋ วัยจ๊าบ อื่นๆ
	คำกลางๆ	หนูน้อยอายุ เด็กหญิง/เด็กชาย ลูก นักเรียน อื่นๆ
ความนำ	คำขยายคาย	ไอ้มาตกร ไอ้มาตกรใจทราม ไอ้มาตกรใจโหด ไอ้บ้ากาม อื่นๆ
	สมญานาม	เด็กใจแตก นักเรียนนักเลง นักเรียนโจร อื่นๆ
	เห็นใจ/สงสาร	เด็กผู้นำสงสาร เด็กผู้เสียหาย เหยื่อผู้เคราะห์ร้าย อื่นๆ
	คำโกรธแค้น	สัตว์นรก เดนมมนุษย์ ระยำ อุบาทว์ อื่นๆ
	ขี้ขลาดมารมณ	อวบน้ำ อิ่ม สยิว กลัดมัน อื่นๆ
	คำสแลง	วัยโจ๋ วัยจ๊าบ อื่นๆ
	คำกลางๆ	หนูน้อยอายุ เด็กหญิง/เด็กชาย ลูก นักเรียน อื่นๆ
เนื้อข่าว	คำที่แสดง ให้เห็นภาพ	อวัยวะเพศฉีกขาด ตาเหลือกถลน อื่นๆ
	คำขยายคาย	ไอ้มาตกร ไอ้มาตกรใจทราม ไอ้มาตกรใจโหด ไอ้บ้ากาม อื่นๆ
	สมญานาม	เด็กใจแตก นักเรียนนักเลง นักเรียนโจร อื่นๆ
	เห็นใจ/สงสาร	เด็กผู้นำสงสาร เด็กผู้เสียหาย เหยื่อผู้เคราะห์ร้าย อื่นๆ

โครงสร้างข่าว	ประเภทคำ	ตัวอย่าง
เนื้อข่าว(ต่อ)	คำกริยาคำน ช่วยกามารมณ	สัตว์นรก เคนมนุษย์ ระยำ อุบาทว์ อื่นๆ อวบอัน อิ่ม สยิว กลัดมัน อื่นๆ
	คำสแลง	วัยโจ๋ วัยจ๊าบ อื่นๆ
	คำกลางๆ	หนูน้อยอายุ เด็กหญิง/เด็กชาย ลูก นักเรียน อื่นๆ
	คำที่แสดง ให้เห็นภาพ	อวัยวะเพศฉีกขาด ตาเหลือกถลน อื่นๆ
ภาพ	คำระบุถึงเด็ก	ชื่อ-นามสกุลเด็ก นามสมมติ ชื่อ-นามสกุล พ่อแม่เด็ก ที่อยู่ โรงเรียน อื่นๆ
คำบรรยาย		เห็นหน้าเด็กที่ได้รับความเสียหายชัดเจน, คาดตา- หน้า, เห็นภาพศพชัดเจน/คาดตา อื่นๆ
		ชื่อ-นามสกุลเด็ก นามสมมติ

ทั้งนี้ การแบ่งกลุ่มการใช้คำดังกล่าว ได้แก่ คำหยาบคาย สมญานาม เห็นใจ/สงสาร โกรธแค้น ช่วยกามารมณ คำสแลง คำกลางๆ คำที่แสดงให้เห็นภาพ คำระบุแหล่งสืบค้นถึงตัวเด็ก เป็นสิ่งที่ผู้อ่านพบเห็นอยู่เป็นประจำในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ ทั้งในส่วนของการเขียนหัวข่าว การเขียนความนำ เนื้อข่าว ซึ่งผู้วิจัยนำคำเหล่านี้มาจัดเป็นกลุ่มคำ เพื่อต้องการชี้ให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ต้องการสื่อความหมาย อารมณ์ความรู้สึกใดต่อข่าวเด็กที่เกิดขึ้นนั้น เช่น

คำหยาบคาย และคำแสดงความโกรธแค้น ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรู้สึกที่โกรธเจ็บแค้น ของหนังสือพิมพ์มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็ก

คำที่แสดงความเห็นใจ/สงสาร เพื่อแสดงความรู้สึกเห็นใจต่อเด็กที่ตกเป็นข่าว หรือทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสะเทือนใจ สงสารต่อเด็กที่เป็นเหยื่อ รวมถึงครอบครัวของเด็กที่เป็นเหยื่อในเหตุการณ์นั้น

คำสมญานาม ซึ่งเป็นที่สะท้อนมุมมองหนังสือพิมพ์ต่อเด็กที่ตกเป็นข่าว

คำสแลง เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ใช้คำที่เป็นที่นิยมของคนในสังคม

คำพูดที่ติดปากของผู้อ่านมาใช้ในการเขียนข่าว เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้กับผู้อ่าน

ค่ากลางๆ เป็นสิ่งที่สื่อให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ใช้คำที่ระบุถึงตัวเด็กเป็นค่ากลางๆ ที่เมื่อผู้อ่านอ่านแล้วก็ทราบได้ทันทีว่าเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับเด็ก แต่ไม่ทราบว่าเป็นเด็กที่โหด หลกหลานใคร

ค่าแสดงให้เห็นภาพ เช่น การบรรยายสภาพศพ หรือสภาพร่างกายของเด็กที่ถูกทุบตีทำร้ายร่างกาย เป็นการแสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ต้องการทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ในอีกมุมมองหนึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ไม่ได้เคารพต่อสิทธิส่วนบุคคลของเด็กที่ตกเป็นข่าว ไม่ว่าจะเด็กจะมีชีวิตหรือเสียชีวิตไปแล้ว

สำหรับภาพข่าวและคำบรรยายภาพ เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์คำนึงถึงสิทธิเด็กที่ตกเป็นข่าวมากนักน้อยเพียงใด เพราะการตีพิมพ์ภาพเด็กที่ได้รับความเสียหายทำให้เด็กเกิดความอับอาย รวมไปถึงการนำเสนอภาพศพเด็กก็แสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของเด็ก แม้ว่าเด็กจะเสียชีวิตไปแล้วก็ตาม

ประเภทบุคคล

ผู้วิจัยแบ่งการเก็บข้อมูลประเภทบุคคล 2 กลุ่ม ได้แก่

1. บรรณาธิการข่าว/หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน สยามรัฐ แนวหน้า บ้านเมือง โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
2. กลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์รายวันทั่วไป จำนวน 300 ตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความถี่ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กในประเด็นปัญหาต่างๆ ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ชื่อฉบับ ใช้สถิติร้อยละ
2. เปรียบเทียบความถี่ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กในประเด็นปัญหาต่างๆ ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ชื่อฉบับ ใช้สถิติร้อยละ
3. ความคิดเห็นของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กในหน้าหนึ่ง ใช้สถิติ ร้อยละ